

ΑΘΥΡΑΣ

Δ. Λαυραγιάνης
 (Πολ. η' Θέσμα
 Θρακ. η' Γ' νύκτα
 σ. 102
 Αθην. 1929

Ἐπι τῆς Προπολείδος παρὰ τῶν ἑκκο-
 λῶν τῶ ὀμωνύμου ποταμοῦ ἐξελύνετο
 ὁ ἄθυρας παρὰ τὸ Μίγα Σεύμα
 Μπουγιόνη - Τριφυλίτζι). Ἐκ τῆς πόλεως ἡ-
 κισθη τὸ ποταμὸν τοῦτο, μὴ μνημο-
 νεύομενα παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων ἀγ-
 γὰ παρὰ τῶν Βυζαντινῶν ἱστορογράφων. Ἐν τῇ
 Ἱεροσολυμιτικῇ Ὀδοπορικῇ συμμοῦλαι (Mansio
 Αἴτυρα) καὶ ἑπομένως ἐξέλτετο κατὰ τὸν ἑλαττον
 αἰῶνα, ὅτε ἐγράφη τοῦτο, ὑπὸ δὲ τοῦ Στεφάνου
 Βυζαντιοῦ ὅτι ἡ ἄθυρας ἐπινειον ἢ ποταμὸς πε-
 ρὶ τὸ Βυζάντιον. Ἐστὶ δὲ ἡ κώπος ἄθυρας». Ἀπὸ
 τῆς ἀποτέρας ἐν τούτοις ἀρχαιοτέροις ὁ ποταμὸς ἔ-
 γειρε τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὅσον ὁ Εὐδοκίμων
 κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου Στεφάνου γράσει:

Ἔβαλα δινήμενος ἀμειψόμενος ἄθυρος,
 Μᾶλλον ὡς γογοπαίγιον ἢ ὡς ἐπίχμητος τῆς ὀνο-
 μασίας δύναται καὶ θεωρηθῆναι τὸ οὐκ ἐπιούμενον «ὁ ἄ-
 θυρας τὸ τῶν Βυζαντινῶν, ὡς γασιν ἐπινειον, θύρας
 ἐλεροῦς μέντοι ἐστέριται». 1. Ὁ Ἀγαθὸς γράσει 2
 σχετικῶς περὶ τὸ ποταμὸν ἢ τῆς ὀμωνύμου ποταμῶν

1. Ἐρ. Στεφάνου Οὐσαυρὸς (ἔλλ). γλώσσας ἐν λ. - Εὐδοκίμων
 εἰς ὅδ. 1, 1627, 5. - Ὁ ἄθυρας ἠγώθη ὑπὸ τοῦ
 Ἀλίου κατὰ τὸ 443 μ.χ.
2. Ἀγαθίου ἱστορία. γ, 114.

Ἄδυρα

«... Ἄδυρα... ἡμέρα ἐπιγίναι εἰς τὴν Προπονίδα
 τὸν ῥαῦν ἀπορεύεται ὅθεν δὴ καὶ τὸ ὄρος τῆ
 αὐτῆ καὶ ταῖς ἐυβοαῖς παραλελυμένοι ἐπίνοιον
 τὴν εὐείνου γέφυρα προσυχοῖαν». Δι' ἔργων τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ ὁ Ἄδυρα ἀπηγάγη τῆς γειγυρίας
 ὡς ἐκτίθησαν ὁ Προπονίδ³ εἰς ὑπόμνημα ἢ
 περὶ μελαθέσεων, ὅπερ γαίνεται γραφέν περὶ τῶν
 ῥέγι τῆς δωδεκάτης ἐμαλονλαελυρίδος, ἀνακίρεται
 ὅτι ἐπὶ Πατριάρχου Μιχαῆλ «ὁ ἐπίσκοπος Ἄδυρα
 ἔλαβε τὴν ἀρχιεπίσκοπον»⁴. Δευτὴν ἐπίσημη κατα-
 ἔρασην ὁ Ἄδυρα, ὅτι ὁ Ἰωαννῆς ἐπέδραμεν
 εἰς Θράκην, πρὸς εἰς ἀνηκόντου βουχαρι-
 σμοῦ⁵. Τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο παραδοχάσιον φρούριον
 ἐπανέστησεν ὁ Καλαβουρτζὸς ἐξ ἐξόδου ἐωσθῶν, ὡς
 οὗτος ἀμφεῖται (ἰσθῶρ Γ, LXXXIV).

3. Προπον. ἑδ. ἂν. IV, 8 «Τοῦ δὲ Ρυγίου ἐπέει-
 να πολλὴ ἐδὲ τῶν Ἄδυρας ὄνομα, ἡσπερ τοῦ
 οὐμίλορας διγῆς δευκατῆ ἐχόμενος εὐρῶν
 τὴν ἀσορίαν δέξασε ἄξιον ἔγυρον ἐν ταῦθα
 δευμάμενος, δευκατῆ μὲν ἐπιμαρτυροῦντα
 τὴν τῶν ὑδαίνων οὐκ ἀναγκαῖαν περισσοῖαν».
4. Ράλλη - Πολλῆ ἑδ. ἂν. Τομ. Ε. σ. 394.
5. Ὁ Μυῖνος ὁ Χωνιάτης ἐλέρον καταέρο-
 γῆν ἀριγράσει (Τὰ μέλα τὴν ἀχων σ. 405)
 «ἐπὶ πασι καὶ οἱ τὸ πόσιμα τὸν Ἄδυρα
 οἰκόντες ὅθεν ἀνηκόντου περιεπά-
 ρεισαν».